

COVID – 19 KAPSAMINDA ALINAN TEDBİRLER VE COVID – 19’UN HUKUK VE TİCARET HAYATINA ETKİLERİ

Koronavirüs (Covid-19) salgını sebebiyle ekonomi ve ticaret hayatına ilişkin birçok tedbir alındığı gibi icra takipleri ve yargılama sürelerinin durdurulması, kısa çalışma ve telafi çalışması gibi birçok farklı konuda da düzenleme yapılmıştır. Bu kapsamda, 26 Mart 2020 tarih ve 31080 sayılı Resmi Gazete 1. Mükerrer’de yayımlanan 7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (“*Kanun*”) ile yapılan değişiklikler ve düzenlemeler başta olmak üzere alınan tedbirlere ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır:

1. Yargı Alanındaki Hak Kayıplarının Önlenmesi Amacıyla Süreler Durdurulmuştur.

COVID – 19 sebebiyle yargı alanındaki hak kayıplarının önlenmesi amacıyla süreler aşağıda belirtildiği şekilde durdurulmuştur:

DURDURULAN İŞLEM	TARİH ARALIĞI
Dava açma, icra takibi başlatma, başvuru, şikayet, itiraz, ihtar, bildirim, ibraz ve zamanaşımı süreleri, hak düşürücü süreler ve zorunlu idari başvuru süreleri de dahil olmak üzere bir hakkın doğumu, kullanımı veya sona ermesine ilişkin tüm süreler	13 Mart 2020 (bu tarih de dahil olmak üzere) – 30 Nisan 2020
2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile usul hükmü içeren diğer kanunlarda taraflar bakımından belirlenen süreler ve hakim tarafından tayin edilen süreler	13 Mart 2020 (bu tarih de dahil olmak üzere) – 30 Nisan 2020
Arabuluculuk ile uzlaştırma kurumlarındaki süreler	13 Mart 2020 (bu tarih de dahil olmak üzere) – 30 Nisan 2020
2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile takip hukukuna ilişkin diğer kanunlarda belirlenen süreler ve bu kapsamda hakim veya icra ve iflas daireleri tarafından tayin edilen süreler	22 Mart 2020 (bu tarih de dahil olmak üzere) – 30 Nisan 2020
Nafaka alacaklarına ilişkin icra takipleri hariç olmak üzere tüm icra ve iflas takipleri, yeni icra ve iflas takip taleplerinin alınması, ihtiyati haciz kararlarının icra ve infazına ilişkin işlemler	22 Mart 2020 (bu tarih de dahil olmak üzere) – 30 Nisan 2020

Ancak, yukarıda belirtmiş olduğumuz sürelerle aşağıdaki hususlar dahil olmadığından, söz konusu işlemlere ilişkin süreler durmayacaktır:

- Suç ve ceza, kabahat ve idari yaptırım ile disiplin hapsi ve tazyik hapsi için kanunlarda düzenlenen zamanaşımı süreleri,
- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda düzenlenen koruma tedbirlerine ilişkin süreler,
- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda düzenlenen ihtiyati tedbiri tamamlayan işlemlere ilişkin süreler.
- 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile takip hukukuna ilişkin diğer kanunlar kapsamında;
 - İcra ve iflas daireleri tarafından mal veya haklara ilişkin olarak ilan edilmiş olan satış gününün durma süresi içinde kalması halinde, bu mal veya haklar için durma süresinden sonra yeni bir talep aranmaksızın icra ve iflas dairelerince satış günü verilecek olup satış ilanı sadece elektronik ortamda yapılacak ve ilan için ücret alınmayacaktır,
 - Durma süresi içinde rızaen yapılan ödemeler kabul edilecek ve taraflardan biri, diğer tarafın lehine olan işlemlerin yapılmasını talep edebilecektir,
 - Konkordato mühletinin alacaklı ve borçlu bakımından sonuçları durma süresince devam edecektir,
 - İcra ve iflas hizmetlerinin aksamaması için gerekli olan diğer tedbirler alınacaktır.

Bunun haricinde, yukarıda belirtmiş olduğumuz süreler **durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden itibaren işlemeye başlayacak olup durma süresinin başladığı tarih itibarıyla bitimine 15 gün ve daha az kalmış olan süreler 30 Nisan 2020, bir başka deyişle durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden başlamak üzere 15 gün uzamış sayılacaktır.**

Bunun haricinde, Cumhurbaşkanı'na yukarıda belirtilen süreleri salgının devam etmesi halinde 6 ayı geçmeyecek şekilde bir kez uzatma veya bu döneme ilişkin kapsamı daraltma yetkisi verilmiştir.

2. İşyeri Kira Bedelinin Ödenememesi Kira Sözleşmesinin Feshi ve Tahliye Sebebi Olmaktan Çıkarılmıştır.

Yapılan düzenleme uyarınca, 1 Mart 2020 tarihi ile 30 Haziran 2020 tarihleri arasında işleyecek işyeri kira bedelinin ödenememesi, kira sözleşmesinin feshi ve kiracının tahliyesi sebebi oluşturamayacaktır. Ancak, belirtilen dönemler arasında kira bedelinin ödenememesi bu



A: Maslak Mah. Ahi Evran Cad. Polaris
Plaza No: 21 Kat: 15 D: 63 Sarıyer –
Istanbul, Turkey
T: (+90) 212 246 11 19
W: www.oaulegal.com

tutarların bir daha ödenmeyeceği anlamına gelmemekte olup, erteleme süresi bittikten sonra gecikme faiziyle birlikte alacak için icra takibi başlatılabileceğini ve ekstra masraflarıyla birlikte kira bedelinin ödenmesinin söz konusu olabileceğini de belirtmek isteriz. Genelge kapsamında zorunlu olarak kapatılan işyerlerine ilişkin kira ödeme yükümlülüğü bakımından ifa imkansızlığı ve aşırı ifa güçlüğü hususlarına bu çalışmamızda değinilmeyecektir. Bu süreçte, kira ödemelerinin yapılmaması, ihtirazi kayıt ile yapılması veya 30 Haziran 2020'den sonra yapılacak fesih işlemleri öncesinde mutlaka avukata danışılmasını tavsiye ediyoruz.

3. Telafi Çalışmasının Yapılacağı Süre 2 Aydan 4 Aya Çıkarılmıştır.

Bilindiği üzere, 4857 sayılı İş Kanunu ("*İş Kanunu*") kapsamında zorunlu nedenlerle işin durması, benzer nedenlerle işyerinde normal çalışma sürelerinin önemli ölçüde altında çalışılması veya tamamen tatil edilmesi ya da işçinin talebi ile kendisine izin verilmesi durumunda çalışmayan süreler için işveren tarafından işçiye telafi çalışması yaptırılmaktadır.

Önceki düzenleme uyarınca telafi çalışması, kaynağını oluşturan zorunlu nedenin ortadan kalktığı tarihten itibaren 2 aylık süre içerisinde yapılabilecekken Kanun'da yer alan düzenlemeyle birlikte bu süre 4 aya çıkarılmıştır. Ayrıca, Cumhurbaşkanına bu süreyi 2 katına kadar arttırma yetkisi verilmiştir.

4. COVID – 19 Salgını Kaynaklı Zorlayıcı Sebep Gerekçesiyle Yapılan Kısa Çalışma Başvuru Şartları Kolaylaştırılmıştır.

Bilindiği üzere, belirli şartların varlığı halinde işyerlerini belirli süreyle kapatan veya çalışma sürelerini azaltan işverenlerin Türkiye İş Kurumu'na yapacağı başvuruyla birlikte işçilere çalışmadıkları dönem için kısa çalışma ödeneği adı altında gelir desteği sağlanmaktadır. Bu gelir desteğinden faydalanabilmek için işçinin kısa çalışmanın başladığı tarihten önceki son 120 gün içinde kesintisiz çalışmış olması ve son 2 yıl içinde adına en az 600 gün işsizlik sigortası primi ödenmiş olması gerekmektedir. Ancak, Kanun madde 41 kapsamında 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na eklenen Geçici Madde 23 düzenlemesiyle birlikte işçiler bakımından bu şartlar kolaylaştırılmıştır.

Buna göre, 30 Haziran 2020¹ tarihine kadar geçerli olmak üzere işçinin kısa çalışma ödeneğine hak kazanabilmesi için öngörülen şartlar hizmet akdinin feshi hariç, kısa çalışma başlama tarihinden önceki **son 60 gün hizmet akdine tabii olanlardan son üç yıl içinde 450 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödenmiş olması şeklinde uygulanacaktır.** Ayrıca, bu kapsamda yapılan başvuruların da başvuru tarihinden itibaren 60 gün içerisinde sonuçlandırılacağı belirtilmiştir.

Söz konusu değişiklikler **29 Şubat 2020** tarihinden itibaren uygulanmak üzere Kanun'un yayımı tarihi olan 26 Mart 2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5. Konaklama Vergisinin Yürürlük Tarihi 1 Ocak 2021 Tarihine Ertelenmiştir.

Bilindiği üzere 07 Aralık 2019 tarihli ve 30971 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7194 sayılı Kanun uyarınca konaklama vergisi dahil olmak üzere birçok yeni vergi yürürlüğe konmuştu. Ancak, Kanun kapsamında yapılan düzenleme ile, konaklama vergisine ilişkin düzenlemelerin yürürlük tarihi 1 Nisan 2020 tarihinden 1 Ocak 2021 tarihine ertelenmiştir.

6. Çek Kanunu Kapsamında İşlenen Suçtan Dolayı Mahkum Olanların Cezalarının İnfazı Durdurulmuştur.

Kanun kapsamında 5941 sayılı Çek Kanunu'na eklenen Geçici 5. Madde ile karşılıksız çek keşide etme sebebiyle 24 Mart 2020 tarihine kadar işlenen suçtan dolayı mahkum olanların cezalarının infazı durdurulmuş olup mahkemece adli kontrol tedbirine karar verilebilecektir. Ancak, bu kapsamda tahliye edilen hükümlüler, tahliye tarihinden itibaren en geç 3 ay içerisinde çek bedelinin ödenmeyen kısmının 1/10'unu alacaklıya ödemek zorundadır; ödenmediği takdirde ise alacaklının şikayeti üzerine mahkemece hükmün infazının devamına karar verilecektir.

Kalan kısmın ise 3 aylık sürenin bitiminden itibaren ikişer ay arayla 15 eşit taksitte ödenmesi halinde mahkeme tarafından ceza mahkumiyetinin bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına karar verilecektir. Ancak, taksitlerden birinin süresi içerisinde ilk defa ödenmemesi halinde bu taksit, sürenin sonuna bir taksit olarak eklenecek; taksitlerden biri daha ödenmediği takdirdeyse alacaklının şikayeti üzerine mahkemece hükmün infazının devamına karar verilecektir.

¹ Cumhurbaşkanına bu kapsamda yapılan başvuru tarihini 31 Aralık 2020'ye kadar uzatma ve işbu maddede belirtilen günleri farklılaştırma yetkisi verilmiştir.

Hükmün infazının durdurulması halinde ise ceza zamanaşımı işlemeyecek olup yukarıda belirtilen hususlar her bir suç için yalnızca bir kez uygulanabilecektir. Ayrıca, yukarıdaki hususlar kapsamında verilecek olan kararlara karşı itiraz kanun yoluna gidilebilecektir.

7. Kredilerinin Anapara, Faiz ve/veya Ferilerine İlişkin Ödemelerini Aksatan Gerçek ve Tüzel Kişilerin Ödeme Yapması veya Yeniden Yapılandırması Halinde Söz Konusu Gecikme Kuruluşlar Tarafından Dikkate Alınmayacaktır.

Kanun kapsamında 5834 sayılı Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler ile Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanun'a eklenen Geçici 2. Madde ile birlikte anapara ve/veya taksit ödeme tarihi 24 Mart 2020 tarihinden önce olup da kullandığı nakdi ve gayri nakdi kredilerinin anapara, faiz ve/veya ferilerine ilişkin ödemelerini aksatan gerçek ve tüzel kişilerin, ticari faaliyette bulunan ve bulunmayan gerçek kişilerin ve kredi müşterilerinin karşılıksız çıkan çek, protesto edilmiş senet, kredi kartı ve diğer kredi borçlarına ilişkin Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi nezdinde tutulan kayıtları, söz konusu borçların ödenmesi geciken kısmının 31 Aralık 2020 tarihine kadar tamamının ödenmesi veya yeniden yapılandırılması halinde, bu kişilerle yapılan finansal işlemlerde kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından dikkate alınmayacaktır.

8. Vergi Yükümlülükleri Ertelenmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan 23 Mart 2020 tarihli VUK-126/2020-5 sayılı Vergi Usul Kanunu Sirküleri uyarınca; 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 15. Maddesi'nin Hazine ve Maliye Bakanlığı'na verdiği yetkiye istinaden;

- i) Ticari, zirai ve mesleki kazanç yönünden gelir vergisi mükellefiyeti bulunan mükelleflerin,
- ii) Koronavirüs salgınından doğrudan etkilenen ve ana faaliyet alanı itibarıyla; alışveriş merkezleri dahil perakende, sağlık hizmetleri, mobilya imalatı, demir çelik ve metal sanayii, madencilik ve taş ocakçılığı, bina inşaat hizmetleri, endüstriyel mutfak imalatı, otomotiv imalatı ve ticareti ile otomotiv sanayii için parça ve aksesuar imalatı, araç kiralama, depolama faaliyetleri dahil lojistik ve ulaşım, sinema ve tiyatro gibi sanatsal hizmetler, matbaacılık dahil kitap, gazete, dergi ve benzeri basılı ürünlerin yayıncılık faaliyetleri, tur operatörleri ve seyahat acenteleri dahil konaklama faaliyetleri, lokanta, kiraathane dahil yiyecek ve içecek hizmetleri, tekstil ve konfeksiyon imalatı ve ticareti ile halkla ilişkiler dahil etkinlik ve organizasyon hizmetleri sektörlerinde faaliyette bulunan mükelleflerin,

iii) Ana faaliyet alanı itibarıyla İçişleri Bakanlığınca alınan tedbirler kapsamında geçici süreliğine faaliyetlerine ara verilmesine karar verilen işyerlerinin bulunduğu sektörlerde faaliyette bulunan mükelleflerin

1/4/2020 ila 30/6/2020 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasında mücbir sebep halinde olduğunun kabul edilmesi uygun bulunmuştur.

Bu kapsamda mücbir sebep halinde olduğu kabul edilen mükelleflerle ilgili olarak;

a) 27/4/2020 tarihine kadar verilmesi gereken Muhtasar Beyannameler (Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannameleri dâhil) ve Katma Değer Vergisi Beyannameleri ile 30/4/2020 tarihine kadar verilmesi gereken “Form Ba-Bs” bildirimlerinin verilme ve mezkur tarihe kadar oluşturulması ve imzalanması gereken e-Defterlerin oluşturulma ve imzalanma ile aynı sürede Gelir İdaresi Başkanlığı Bilgi İşlem Sistemine yüklenmesi gereken “Elektronik Defter Beratları”nın yüklenme sürelerinin **27/7/2020 Pazartesi**, bu beyannamelere istinaden tahakkuk eden vergilerin ödeme sürelerinin **27/10/2020 Salı**,

b) 27/5/2020 tarihine kadar verilmesi gereken Muhtasar Beyannameler (Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannameleri dâhil) ve Katma Değer Vergisi Beyannameleri ile 1/6/2020 tarihine kadar verilmesi gereken “Form Ba-Bs” bildirimlerinin verilme ve mezkur tarihe kadar oluşturulması ve imzalanması gereken e-Defterlerin oluşturulma ve imzalanma ile aynı sürede Gelir İdaresi Başkanlığı Bilgi İşlem Sistemine yüklenmesi gereken “Elektronik Defter Beratları”nın yüklenme sürelerinin **27/7/2020 Pazartesi**, bu beyannamelere istinaden tahakkuk eden vergilerin ödeme sürelerinin **27/11/2020 Cuma**,

c) 26/6/2020 tarihine kadar verilmesi gereken Muhtasar Beyannameler (Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannameleri dâhil) ve Katma Değer Vergisi Beyannameleri ile 30/6/2020 tarihine kadar verilmesi gereken “Form Ba-Bs” bildirimlerinin verilme ve mezkur tarihe kadar oluşturulması ve imzalanması gereken e-Defterlerin oluşturulma ve imzalanma ile aynı sürede Gelir İdaresi Başkanlığı Bilgi İşlem Sistemine yüklenmesi gereken “Elektronik Defter Beratları”nın yüklenme sürelerinin **27/7/2020 Pazartesi**, bu beyannamelere istinaden tahakkuk eden vergilerin ödeme sürelerinin **28/12/2020 Pazartesi**

günü sonuna kadar uzatılması uygun bulunmuştur.

Ayrıca, İçişleri Bakanlığınca alınan tedbirler uyarınca 65 yaş ve üstünde olması veya kronik rahatsızlığı bulunması nedeniyle sokağa çıkma yasağı kapsamına giren mükellefler ve meslek mensupları ile bu Tebliğin yayımlandığı tarih itibarıyla geçerli olan “Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi” uyarınca beyanname/bildirimleri bu meslek mensuplarınca verilenlerin 22/3/2020 ila sokağa çıkma yasağının sona ereceği tarih (bu tarihler dâhil) arasında mücbir sebep halinde olduğunun kabul edilmesi uygun bulunmuştur.

Bu kapsamda olan mükellefler açısından, mücbir sebep dönemine ilişkin verilemeyen beyanname/bildirimlerin verilme süreleri ile bunlara istinaden tahakkuk eden vergilerin ödeme sürelerinin son gününün, sokağa çıkma yasağının sona ereceği günü takip eden 15. günün sonuna kadar uzatılması uygun bulunmuştur.

9. İşverenlerce Çalışanları için Ödenecek Primlere Destek Sağlanacaktır.

Kanun kapsamında 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na ("**5510 sayılı Kanun**") eklenen Geçici 80. Madde uyarınca, **(i)** 2019 yılının aynı ayına ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerde prime esas günlük kazancı 128 TL ve altında (toplu iş sözleşmesine tabi özel sektör işverenlerine ait işyerleri için 256 TL) bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere, 2020 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının; **(ii)** 2020 yılı içinde ilk defa 5510 sayılı Kanun kapsamına alınan iş yerlerinden bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının 2020 yılı ocak ve aralık ayları/dönemi için günlük 2,50 TL ile çarpımı ile elde edilecek tutar, işbu işverenlerin çalışanları için yaptıkları zorunlu prim ödemelerinden mahsup edilecektir.

Bahsi geçen bu değişiklikler **1 Ocak 2020** tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Kanun'un yayım tarihi olan 26 Mart 2020 tarihiyle birlikte uygulanacaktır.

10. Türkiye'de İkamet Etmeyen Vatandaşlar da Yabancı Para Cinsinden Katkı Payı Ödeyerek Bireysel Emeklilik Sistemine Dahil Olabilecekler.

Kanun kapsamında 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu madde 5/1'e eklenen düzenleme ile birlikte, Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu madde 28 çerçevesinde vatandaşlıktan izinle çıkan kişilere yabancı para cinsinden katkı payı ödeme hakkı tanınmıştır.² Bu yolla vatandaşlıktan izinle çıkan kişiler de döviz cinsinden katkı payı yatırarak bireysel emeklilik sistemine dahil olabilecek ve sistemden yararlanabileceklerdir.

² Cumhurbaşkanına yabancı para cinsinden yapılan katkı payı ödemeleri için 4632 sayılı Kanun'daki oranları %10'a kadar indirmeye yetki verilmiştir.